

سپهرغرب، گروه گردشگری - شکبیا کولیونسد: این روزها خیر امیدوارکننده ثبت جهانی سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی در کنار ناراحت کننده و غمبار مرگ دو برادر کولبر با سنین پایین قرار گرفته است؛ به راستی مگر کردستان جزئی از ایران نیست؟ پس چرا حال که موقعیت گردشگری در آن فراهم شده و ارمانش می تواند اشتغالزایی باشد، گامهایمان در راه پیشبرد اهدافمان سست است و فکری به حال جوانان این دیار بسا مردمان غیورش نمی کنیم؟

گردشگری مبتنی بر موسیقی، تلفیقی از دو تفریح جذاب است که در سراسر دنیا طرفداران بسیاری دارد؛ امروزه اکثر کشورهای توسعه یافته پیوند عمیقی بین گردشگری و موسیقی ایجاد کرده اند. استان های کردنشین به ویژه کردستان به سبب دارا بودن فرهنگ فولکلور، زبان، پوشش خاص، موسیقی منحصر به فرد و آیین های خاص، می توانند مأمیتی برای توسعه جشنواره ها و اجرای موسیقی محلی و اصیل قوم گرد باشند.

موسیقی به عنوان یک جاذبه، معرف وضع معیشت، سبک زندگی و محملی برای پیامها و انگیزه های سفر، پیوندی ذاتی با گردشگری دارد؛ در ساده ترین سطح رویدادها و اجراهای صحنه ای موسیقی تقریباً پای ثابت تمامی گونه های گردشگری فرهنگی هستند و حال که ثبت جهانی سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی را شاهدیم، می توان پای صحبت های اهل هنر و موسیقی نشست و با نیازسنجی قدم در وادی برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های مناسب با آن ها گذاشت و چرخ زنگ زده اقتصاد کردستان را که روزگاری با کالاهای عرضه شده در بانه، سفر، مریوان و سروآباد تکان می خورد و این روزها با کولبری؛ این بار جوانانش را که یا تن به راهی شدن در کوه و کمر داده اند و یا از آن شهر مهاجرت کرده اند را بار دیگر

به شرط حمایت های همه جانبه:

پیوند موسیقی و گردشگری، راهگشای اقتصاد کردستان

موسیقیدان یا کولبر؛ مسئله این است

پای سفره گردشگری نشاند و با موسیقی که همانا در رگ و خون مردمان کردزبان این دیار جریان دارد، اشتغال پایدار را نوید داد.

در نوشتارهای پیشین برنامه ریزی های مربوط به اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان کردستان را شنیدیم؛ پس از آن گفت وگوها به سمت مدیران مربوطه در فرهنگ و ارشاد استان کردستان و مدیرکل حوزه هنری این استان سوق پیدا کرد و حال بر آن شدیم تا برنامه ریزی های شهرداری سنندج به عنوان متولی اصلی ثبت جهانی این شهر در یونسکو و همچنین نیازها و خواسته های رهبر ارکستر فیلارمونیک کردستان و یکی از بنیان گذاران ارکستر را بشنویم، در ادامه همراه ما باشید:

شعبه ای از خانه موسیقی ایران به

شهردار سنندج تصریح کرد، شهر خلاق بر ترکیب عناصر مهمی چون استعداد، فناوری و تساهل تأکید دارد و از جنبه اقتصادی با توجه به اینکه معضلاتی وجود دارند که (اغلب مبنای اقتصادی دارند) از آن ها رنج می بریم، ترکیب فرهنگی و اقتصادی برای ارتقای معیشت مردم و کاهش فقر از طریق تحریک خلاقیت های محیطی ضرورت دارد و از آنجا که برنامه ریزی در راستای بهبود وضعیت زندگی شهری از وظایف شوراهای اسلامی و شهرداری ها است، شهرداری سنندج در این مسیر برنامه ریزی های دارد.

شهردار سنندج تصریح کرد، شهر خلاق بر ترکیب عناصر مهمی چون استعداد، فناوری و تساهل تأکید دارد و از جنبه اقتصادی با توجه به اینکه معضلاتی وجود دارند که (اغلب مبنای اقتصادی دارند) از آن ها رنج می بریم، ترکیب فرهنگی و اقتصادی برای ارتقای معیشت مردم و کاهش فقر از طریق تحریک خلاقیت های محیطی ضرورت دارد و از آنجا که برنامه ریزی در راستای بهبود وضعیت زندگی شهری از وظایف شوراهای اسلامی و شهرداری ها است، شهرداری سنندج در این مسیر برنامه ریزی های دارد.

گردستان می آید شهردار سنندج در گفت وگو با سرویس گردشگری کردستان بیان کرد: ثبت جهانی سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی از سوی سازمان فرهنگی یونسکو اتفاقی تاریخی برای کردستان است و رسانه ها، هنرمندان این عرصه و مسئولان اجرایی نقش بزرگی در پایداری نام این شهر در فهرست آثار جهانی دارند. حشمت الله صیدی با بیان اینکه امروز سنندج جهانی شده و صاحب برند است، تصریح کرد: تا زمانی که در این مسند باشم، هر آنچه از دسمن برآید با انگیزه و اشتیاق برای این اتفاق تاریخی- فرهنگی انجام خواهیم داد؛ چراکه این افتخار بزرگ راحت به دست نیامده است و همه وظیفه داریم برای حفظ آن تلاش کنیم.

این مقام مسئول ادامه داد: یکی از برنامه های ما برای توسعه این دستاورد درخواست از وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برای ایجاد موزه موسیقی در سنندج است، ضمن اینکه تلاش می شود بخشی در جشنواره های موسیقی برای موسیقی کردی ایجاد کنیم، البته در این میان از ظرفیت انجمن موسیقی ایران که اعلام همکاری کرده، بهره می گیریم. شهردار سنندج با اشاره به اینکه از هنرمندانی که در این راستا کمک کرده اند تجلیل می شود، اظهار کرد: محور برنامه های شهرداری سمتوسوی

پر داخت.

از ایجاد بوستان موسیقی تا راه اندازی مدرسه موسیقی در سنندج

شهردار سنندج از برقراری ارتباط های مؤثر با خانه موسیقی ایران یاد کرد و افزود: در فخر سال جاری برنامه های متنوعی اجرایی خواهند شد، از سبوی راه اندازی بوستان موسیقی در پارک سپیدار سنندج یکی از برنامه های شهرداری است که نظیر آن را در سایر شهرها کمتر می توان یافت.

صیدی در ادامه صحبت های خود با بیان اینکه فردی خیر قرار است مدرسه موسیقی در سنندج بنا کند، تصریح کرد: تالاری در بنیاد رودکی که مشابه تالار وحدت است، ایجاد خواهیم کرد و هم اکنون نیز مجموعه فرهنگی و هنری را ایجاد خواهیم کرد. وی با اشاره به اینکه یک مجموعه فرهنگی از سوی ارشاد در حال ساخت است و تا سال آینده به اتمام خواهد رسید، یادآور شد: خوشبختانه سایر دستگاه ها و مسئولین استان کردستان به همراه شورای شهر سنندج حامی پروژه شهر خلاق موسیقی هستند.

صیدی در پاسخ به سؤال سپهرغرب مبنی بر علت نداشتن خانه موسیقی در سنندج نیز بیان کرد: خانه موسیقی در ایران یک مورد است، اما می توانیم شعبه ای از آن را به سنندج بیاوریم.

شهردار سنندج در پایان گفت وگو تأکید کرد: این رویداد دستاورد بزرگی است که باید برای حفظ آن تلاش کرد؛ بنابراین از رسانه ها انتظار می رود همکاری و حمایت های خود را برای حفظ و توسعه آن با قوت بیشتری ادامه دهند و دبیرخانه دائمی و مرکز خلاقیت شهرداری از انتقادات و پیشنهادات برای بهبود روند حفظ این برند استقبال می کند.

سنندج با هزاران دف و ارکستر فیلارمونیک شهر خلاق موسیقی جهان شد از آنجا که به گفته امین ممرادی، رئیس حوزه هنری استان کردستان ویدئویی از اجرای ارکستر فیلارمونیک سنندج نیز ضمیمه پرونده ثبت جهانی سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی به یونسکو ارسال شد و سرانجام یونسکو موافقت خود را بر اساس مستندات موجود در پرونده، راستی آزمایی میدانی از زبان یونسکو از وضعیت سنندج و نفوذ موسیقی در این شهر اعلام کرد و سنندج به عنوان شهر خلاق موسیقی در شبکه شهرهای خلاق یونسکو ثبت جهانی شد، بر آن شدیم تا گفت وگویی با مهدی مرادی، رهبر ارکستر فیلارمونیک کردستان ترتیب دهیم که در ادامه خواهید خواند.

ارکستر فیلارمونیک کردستان (Kurdistan Philharmonic Orchestra) یکی از معدود ارکسترهای فعال موسیقی کلاسیک در ایران است که سال ۱۳۸۴ توسط جمعی از موسیقیدانان در شهر سنندج تأسیس شد.

”

رهبر ارکستر فیلارمونیک کردستان اظهار کرد: می توانیم یک نمایندگی از خانه موسیقی ایران در شهر سنندج داشته باشیم، اما هم اکنون تنها دغدغه ما این بوده که جای سالن موسیقی در سنندج خیلی خالی است.

ارکستر فیلارمونیک کردستان از جمله مجموعه های فعال حوزه موسیقی استان کردستان است که طی چند سال گذشته برنامه های متعددی را در سنندج و ایام برگزاری جشنواره موسیقی فجر برگزار کرده؛ این گروه در ماه های اخیر علاوه بر اجرای چند برنامه زنده، کارگاه ها و ورکشاپ های تخصصی را با حضور تعدادی از هنرمندان ایرانی و خارجی برگزار کرده است.

هم اکنون رهبری ارکستر برعهده مهدی احمدی، از بنیان گذاران ارکستر بوده است؛ مایستر ارکستر ارسلان کامکار و بیش از ۵۰ نفر نوازنده سازهای موسیقی کلاسیک از اعضای این ارکستر هستند.

جای خالی سالن موسیقی مناسب در سنندج رهبر ارکستر فیلارمونیک کردستان در گفت وگو با سرویس گردشگری سپهرغرب بیان کرد: نیاز به فراهم کردن زیرساخت های همچون سالن های موسیقی، برگزاری جشنواره ها و رویدادهای فرهنگی در کردستان بسیار احساس می شود. مهدی احمدی با تأکید بر لزوم ایجاد چند سالن موسیقی مجهز و مختص موسیقی در استان کردستان، مطرح کرد: هم اکنون جای خالی یک سالن موسیقی مناسب در سنندج احساس می شود و نیاز است تا سالن هایی مختص موسیقی در این شهر

و استان کردستان ایجاد شود.

وی درخصوص وضعیت خانه موسیقی نیز اظهار کرد: می توانیم یک نمایندگی از خانه موسیقی ایران در شهر سنندج داشته باشیم، اما هم اکنون تنها دغدغه ما این بوده که جای سالن موسیقی در سنندج خیلی خالی است.

موسیقیدان یا کولبر؛ مسئله این است موسیقی در مناطق کردنشین ایران در زندگی روزمره مردم کردستان نفوذ دارد و ساکنان مناطق کردنشین ایران سبک های موسیقایی خاص خود را در شادمانی، عزا و مناسبت ها دارند. آیین های کردی ارتباط تنگاتنگ با موسیقی دارد و شاید به همین دلیل است که خطه کردستان به ویژه شهر سنندج خوانندگان و نوازندگان مطرح و مهمی را به موسیقی ایران و جهان عرضه کرده است؛ اما در این راه مقایسه موسیقیدانی و وارد شدن در عرصه فرهنگ و هنر بسا کولبری هرگز مقایسه خوبی نخواهد بود، اما به راستی باید دید که چرا در شهری که نامش در زمینه موسیقی جهانی شده و موسیقی، دف و رقص کردی با خون مردمانش آغشته است، این روزها باید در مسیر کولبری جوانان تحصیل کرده و نوجوانان زیبایی را از دست بدهد؟

آیا می توان اقدامات را بسا برنامه ریزی پیش برد و زودتر آن ها را چنان عملیاتی کرد که به دست آوردن لقمه ای نان باعث نشود که تن پدیری زیر یک یخچال فریزر در کوه های سرد و برفی خم شود؟ چرا بودجه های فرهنگی در این استان به سمت وسوی عملیاتی شدن برنامه ها چنان سوق پیدا نمی کنند که هنر به نجات اقتصاد بیاید و بسا دیگر رونق گردشگری احیاگی اقتصاد این دیار باشد؟

به راستی که با کمی درایت و البته احساس مسئولیت پذیری در قبال جوانان و نوجوانان کردستان، می توان اشتغال پایدار را در سایه گردشگری در این دیار چنان رقم زد که دیگر شاهد زندگی تلخ کولبران نباشیم و تمنان با دیدن کوه های کردستان نلرزیم... به امید آن روز.

زیبایی در عین سادگی:

پوشاک سنتی مردمان لرستان

بخش نخست

محل سکونت قوم لر می داند و محدوده آن را این گونه تعریف می کند: اراضی لرنشین در غرب ایران را لرستان می گویند؛ از شمال با کرمانشاه، از شرق با کوه های ملایر و بروجرد، از غرب با عراق و از جنوب با خوزستان همسایه است.

پوشاک مردم لر

لباس های سنتی مردمان لرستان بسا توجه به شرایط اقلیمی و نیاز آن ها در گذشته های دور طراحی شده و برای نمایش شان اجتماعی، سن و غیره (با تغییر رنگ) از پارچه ها استفاده می کردند؛ به طوری که زنان جوان لباس های ملون و شاد بر تن دارند و زنان مسن تر با سربندی سیاهوسفید، لباس هایی به رنگ تیره با طرح های ساده می پوشند. مردم لرستان، امروز این لباس ها شاید تنها بر تن برخی از عشایر دیده شود. تنوع و جذابیت لباس بانوان لرستان ما را بر آن می دارد که ابتدا به معرفی پوشاک زنان لرستان بپردازیم:

۱- پوشش سر بانوان لرستان (سرون)

دختران و بانوان لرستان گیسوان خود را با چارقدایی زیبا می پوشانند که تنها قسمتی از

مهرای سر آن ها را دربر گرفته و گیسوانشان از کنار گوش ها بر روی شانه ها اویران بوده است؛ آن ها جلو سرون خود را با قطعه های طلا یا نقره و مهره های نفیس و زیبا تزئین می کردند.

سربندهای زنان لرستان بیشتر شامل تَرَه، گل و نی، کت و گل و نی، هراتی و عرق چین بوده، البته عرق چین از جنس مخمل و تکه پارچه است.

۲- تَرَه و گل و نی تَرَه روسری یا چارقدی است که زنان لرستان در روزهای معمولی و حالت عادی بر سر می بستند، تَرَه را لرها «سواه» نیز می گویند.

در روزهای جشن و سرور و مراسم عروسی نوعی سرپوش رنگین و زیبا را بر روی تَرَه یا گره ای خاص به دور سر می بپندند که مابقی آن از پشت سر اویران می ماند؛ به این سربند گل و نی گفته می شود. رنگ گل و نی با توجه به سن و سال بانوان انتخاب شده، بدین گونه که زنان مسن تر پارچه هایی به رنگ تیره، طرح های ساده و سربندی سیاهوسفید را ترجیح می دادند.

۳- کت کت (Kat) چارقدی بزرگ تر و ساده با حاشیه های رنگی و ریشه دار را «کت» می گفتند که اغلب سرون بانوان

می شد، بستگی به نوع استفاده آن داشت؛ مثلاً برای لباس های میهمانی از مخمل کرب، شال، زرین، ساتن و گل دار استفاده کرده و سرآستین ها و دور یقه را براق دوزی می کردند.

۲- بال کل اهالی لرستان به استین «بال» می گویند. بال کل لباس آستین کوتاهی از جنس مخمل و تا سسر زانو با آستین کوتاه و جلو باز است که بر روی پیراهن می پوشیدند؛ برای تزئین سرآستین ها و حاشیه جلوی آن را کرم کدوزی می کردند. بال کل را در برخی مناطق لرستان می توان مشاهده کرد. سرون ها علاوه بر حجاب، زیبایی و وقار خاصی به زنان لر می بخشید.

پیراهن زنان لر

تن پوش اصلی زنان لر را که پیراهنی بلند با آستین گشاد و از پارچه های گل دار بود را جومه می گفتند. چاک کمی در جلوی یقه بود که با سکه های آن را می بستند؛ در کناره های آن برشی ساده به نام «جومه تیزر بالادار» وجود داشت. برای راحت تکان دادن دست ها در قسمت زیر بغل لباس مرگی لوزی شکل به نام «سپچه» اضافه می دوختند. پارچه هایی که برای دوخت تن پوش زنان استفاده

سکه های نقره ای گوشه دار تزئین می کردند.

۵- شاول با پاپوش زیرجامه ای لیفهدار یا کمری دار شبیه شلوار کردی از پارچه های رنگی که زیر پیراهن زنان لرستان می پوشیدند. شاول دوقسمتی و دوزنگی دوخته می شده، به این صورت که از دمپا تا حدود بالای زانو پارچه ساده با نقش بندی و نوار دوزی شده و قسمت بالاتر آن به رنگ دیگر و گل دار بوده است. پاپوش زنانه دو نوع ساده و مخملی بوده که ساده و یا گل دار برای استفاده در مزرعه و خانه، شلوار مخملی با برش خاص که در بالا گشاد و در پایین آن تنگ می شده برای میهمانی ها استفاده می شده است.

۶- چارشو

زان لرستان چادر ششی سفید و گل دار را بر روی همه لباس های خود برای رعایت حجاب کامل می پوشیدند؛ عروس باید در روز عروسی چارشو را بر روی لباس خود می انداخت.

۷- آژیه یا آجیده آژیه یا آجیده گیسوهای با رویه بافتنی و زیره چرمی خالص و آجدار است که زیره آن توسط مردان آژیه کش آماده می شد، بافت رویه این گیوه دو نوع زنانه و مردانه دارد که بافت زنانه را بیشتر نوجوانان به پا می کنند.

۴- کلنجه در بخش بعدی گزارش (مورخ ۱۱ دی ماه)، پوشاک مردان لر معرفی خواهد شد؛ همراهان باشید.